

Oamk Journal

Oulun ammattikorkeakoulun julkaisuja

Tämä on alkuperäisen julkaisun rinnakkaistallenne. Rinnakkaistallenne saattaa erota alkuperäisestä sivutukseltaan ja painoasultaan.

This is an electronic reprint of the original publication. This version may differ from the original in pagination and typographic detail.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä/Please cite the original version:

Metsävainio, M. & Valtonen, I. 2022. Iloisia kielikahviloita, työelämäruotsia ja mentaalisten rajaesteiden kaatamista Pohjoiskalotilla. Oamk Journal 193/2022.
<http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2022101361870>

Iloisia kielikahviloita, työelämäruotsia ja mentaalisten rajaesteiden kaatamista Pohjoiskalotilla

9.12.2022 - Metsävainio Marita, Valtonen Ida

Interreg Nord Arbete tillsammans -hankkeen järjestämät kielikoulutukset ja Fika på svenska -kielikahvilat herättivät oamkilaisten uinuvat ruotsin kielen taidot henkiin. Sadat osallistujat iloitsivat mahdollisuudesta päästä käyttämään ruotsia niin kielikahviloissa, virtuaalivierailuilla kuin Pohjois-Ruotsiin ja Pohjois-Norjaan suuntautuvilla matkoilla. Hankkeen kielikoulutus saavutti tavoitteensa, kun mukana olleiden opiskelijoiden ja henkilökunnan asenteet muuttuivat positiivisemmiksi Pohjoiskalottia ja ruotsin kieltä kohtaan.

Pohjois-Ruotsiin on tulossa kymmeniätuhansia työpaikkoja eri aloille. Työvoimaa tarvitaan erityisesti kaivos-, rakennus-, hoito- ja opetusaloille. Interreg Nord Arbete tillsammans on 2,5-vuotinen hanke, joka pyrkii rakentamaan yhteistä pohjoista työmarkkina-aluetta ja edistämään Pohjois-Ruotsin ja Pohjois-Suomen välistä yhteistyötä vuosina 2020–2022.

Henkilökunnan matkoilla tutustuimme pohjoiseen työmarkkina-alueeseen Tornionjokivarren molemmin puolin. Kuvassa pysähdyspaikka Kukkolankoski (kuva: Marita Metsävainio).

Hankkeen tarkoitus on saada Pohjoiskalotin alueen työnhakijat ja valmistumisvaiheessa olevat opiskelijat huomaamaan työmahdollisuudet myös rajan toisella puolella. Työllistymistä edesauttaa hyvä ruotsin kielen taito. Opiskelijoiden, henkilökunnan ja työnhakijoiden kielitaidon kehittämisestä hankkeessa vastaa Oulun ammattikorkeakoulu. Hanketta koordinoi Koulutuskuntayhtymä OSAO, ja muut partnerit ovat Kemi-Torniolaakson koulutuskuntayhtymä Lappia, Pohjoiskalotin neuvosto ja Ruotsin puolelta Koulutus Nord ja Luulajan teknillinen yliopisto.

Ruotsia kyllä osataan, kun vain uskalletaan

Ruotsin kielen opiskelu herättää monenlaisia ajatuksia. Ruotsin opiskelua ei aina valitettavasti muistella suurella lämmöllä, sillä opiskelumotivaatio on saattanut kouluaikana olla kadoksissa. Elämme Oulun seudulla yksikielisessä kieliympäristössä ja kontaktit suomenruotsalaisiin tai sadan kilometrin päässä olevaan naapurimaahan puuttuvat, koska harvat nuoret enää matkustavat Ruotsiin kesätöihin, sukulaisia tapaamaan tai lomailemaan.

Ajatellaan, että englannilla pärjätään kaikkialla eikä nähdä, mitä mahdollisuuksia hyvä ruotsin kielen taito voi elämässä ja etenkin työmarkkinoilla tarjota. Usein kielellinen itsetunto saattaa olla kadoksissa, vaikka suomalaisilla on takana vuosien ruotsin kielen opinnot ja todellisuudessa kielen taitotaso onkin hyvä. Näistä lähtökohdista me kieltenopettajat lähdimme suunnittelemaan Arbetsutbildningsnätverket -hankkeen ruotsin kielikoulutusta.

Tavoitteemme kielikoulutuksessa on kehittää ja vahvistaa työnhakijoiden sekä hankkeessa mukana olevien organisaatioiden henkilökunnan ja opiskelijoiden ruotsin kielen osaamista ilon, kannustamisen ja positiivisen palautteen kautta. Kielikoulutuksen painopiste on suullisen kielitaidon vahvistamisessa.

Korona sulki rajat, mutta kielikoulutus verkossa onnistui yli odotusten

Uskomattomalta tuntui, että rajanylittävä yhteistyöhanke käynnistyi juuri samaan aikaan, kun korona sulki koulut ja rajat maaliskuussa 2020. Kielikoulutukset ja hankkeen alkuun

suunnitellut matkat täytyi aluksi siirtää verkkoon. Verkon välityksellä kielikoulutus onnistui kuitenkin erinomaisesti, sillä se mahdollisti osallistumisen kaikille hankealueen kohderyhmille. Virtuaalisissa Fika på svenska -kielikahviloissa ja kielikoulutuksissa järjestimme käytännönläheisiä tehtäviä, joiden avulla tutustutaan ruotsalaiseen kulttuuriin sekä Pohjois-Ruotsin työmahdollisuuksiin ja paikkakuntiin.

Arbeta tillsammans -hankkeen Fika på svenska -kahvitteluhetket virkistivät oamkilaisten ruotsin kielen taitoa vuosina 2020–2022 (kuva: Marita Metsävainio).

Oamkin opiskelijat ja Pohjois-Suomen työnhakijat osallistuivat neljään eri kielikoulutuksen verkkototeutukseen. Rakensimme kielikoulutusta varten Moodle-alustan, jonne keräsimme runsaasti tietoa Pohjois-Ruotsin työmarkkinoista, ruotsalaisesta kulttuurista ja työelämästä. Opiskelijaryhmät olivat hyvin heterogeenisiä, jonka vuoksi järjestimme sekä alkeistason (A1–2) että jatkotason (B1–2) kieli- ja kulttuurikoulutusta. Opiskelijoita oli eri oppilaitoksista, eri puolelta Pohjois-Suomea ja Pohjois-Ruotsia, ja he olivat monen ikäisiä.

Kielikoulutukseen osallistui työnhakijoita sekä opiskelijoita Oamkista ja toiselta asteelta OSAOlta, Lappiasta ja Koulutus Nordista. Kaikkia yhdisti halu kehittää ruotsin kielen taitoa,

ja moni suunnitteli hakeutuvansa töihin rajan toiselle puolelle hankkimaan työkokemusta esimerkiksi kesätyön tai harjoittelun ajaksi. Myös me kielikoulutuksissa opettaneet kieltenopettajat tulimme kolmesta eri organisaatiosta. Yhteisopettajuus oli hedelmällistä, hauskaa ja innostavaa, mutta välillä myös haastavaa. Opimme paljon uutta toisiltamme ja yhdessä kehityimme verkko-opetuksessa ja digitaalisten työkalujen käytössä sekä yhteistyötaidoissa. Saimme opiskelijoilta kiitosta siitä, että yhteisopetus oli laadukasta ja täydensimme toisiamme. Palautteissa kiitettiin erityisesti puhekielen merkityksen korostamisesta, hyvin suunnitelluista aiheista sekä kulttuurituntemuksen ja työelämä­tietouden laajentamisesta.

Henkilöstö mukana asennemuutoksessa

Oppilaitosten henkilökunnan asenteet Ruotsia ja ruotsin kieltä kohtaan vaikuttavat opiskelijoihin, ja siksi kielikoulutuksen tärkeänä kohderyhmänä on myös opetushenkilökunta. Aloitimme hankkeen Fika på svenska -kielikahvilatilaisuudet kutsumalla Oamkin rehtorin, yksikönjohtajat ja koulutus­päälliköt keskustelemaan hankkeesta ja juttelemaan ruotsiksi ruotsalaisuuden päivänä 2020. Seuraavaksi järjestimme ruotsinkielisen kahvittelu- ja lauluhetken Oamkin ja OSAOn henkilökunnalle. Jatkoimme henkilökunnan Fika på svenska -kielikahviloita niin virtuaalisesti kuin kampuksillakin sekä järjestimme virtuaalivierailuja Pohjois-Ruotsiin. Tutuiksi tulivat Luulajan teknillinen yliopisto, Koulutus Nord ja Ruotsin työvoimatoimisto. Ideana oli yhdistää samaa työtä tekevät kollegat rajan molemmilta puolilta ja tarjota mahdollisuus verkostoitumiseen.

Yhteensä järjestimme yksitoista kielikahvilaa henkilökunnalle, ja saamamme palaute oli erinomaista. Meitä kiitettiin kaikkien yksilöiden ja kielitason huomioimisesta, mielenkiintoisista teemoista, keskusteluista ja virtuaalisista tapaamisista sekä kannustavasta ja inspiroivasta opetuksesta. Tarjoamamme mahdollisuus käyttää ruotsin kieltä aidoissa tilanteissa koettiin tärkeäksi – ja hauskaksi. Ruotsalaiset kollegat kehuivat suomalaisten ruotsin kielen taitoa ja ihmettelivät, miksi me suomalaiset emme aina käytä ruotsia pohjoismaisessa yhteistyössä.

Kieltä oppimassa paikan päällä naapurimaissa

Vuosi 2022 avasi rajat, ja pystyimme toteuttamaan suunnitellut opintomatkat ja niihin liittyvät kielikoulutukset. Mikäpä olikaan kielikoulutuksen osallistujista hienompaa kuin päästä käyttämään harjoiteltua kielitaitoa käytännössä. Ennen opintomatkoja järjestimme vielä reissuruotsikoulutukset niin opiskelijoiden opintomatkaa kuin henkilökunnan matkoja varten.

Svenska för studie- och företagsbesök i Norrbotten -kielikoulutuksessa Oamkin opiskelijat valmistautuivat esittelemään itsensä työnhakutilanteessa hissipuheen avulla, pitämään kiitospuheen yritysvierailuilla ja keskustelemaan matkailuun liittyvissä tilanteissa. Opintomatkan aikana toistakymmentä Oamkin opiskelijaa sai käytännössä testata kielitaitoaan Luulajassa ja Haaparannalla. Opiskelijoiden matka sisälsi yritys- ja koulutusorganisaatiovierailuja ja tapaamisen työvoimatoimiston edustajien kanssa sekä todellisen työpaikanhakutilanteen. Yksi opiskelija onnistuikin saamaan työpaikan Pohjois-Ruotsista.

Muutos opiskelijoiden asenteissa ruotsalaisia sekä ruotsin kieltä ja kulttuuria kohtaan kielikoulutusten ja opintomatkan jälkeen oli huomattava. Opiskelijat kehuivat, kuinka mukavia ruotsalaiset olivat ja kuinka ystävällisesti heidät otettiin kaikkialla vastaan. Osa oululaisista opiskelijoista kävi ensimmäistä kertaa Haaparantaa kauempana Ruotsissa. Opintomatkan jälkeen kaikki mukana olleet opiskelijat näkivät Pohjois-Ruotsin yhtenä mahdollisuutena työllistyä ja ruotsin kielen puhuminen koettiin opintomatkan lopussa jo melko helpoksi. Muutamassa päivässä mentaaliset rajaesteet kaatuivat.

Hankepartnereiden henkilökunnalle ja sidosryhmille järjestettiin toukokuussa 2022 yritysvierailumatka Luulajaan ja Kiirunaan. Matkaan lähti kaksi bussilastillista henkilökuntaa Oamkista, OSAO:sta, Lappiasta ja sidosryhmistä. Ohjelmaan sisältyi vähemmistökieliin tutustumista, luentoja Luulajan teknillisessä yliopistossa ja Region Norrbottenissa sekä yritysvierailuja. Yritysmatkalle osallistuneilta keräsimme palautteen, jonka keskiarvo oli kouluarvosanalla annettuna 9,2.

Iloista väkeä Oamkista, OSAO:ltä ja Lappiasta sekä sidosryhmistä hankevierailulla Luulajan teknillisessä yliopistossa toukokuussa 2022 (kuva: Henrik Örtenvik).

Oamkilaiset tutustumassa LKAB:n kaivoksen toimintaan yritysmatkalla toukokuussa 2022 (kuva: Mirja Hietala).

Kiitos erinomaisen hyvin järjestetystä matkasta! Sisältö oli hyvin valittua ja pidin jokaisesta osuudesta matkan aikana. Sain konkreettisia eväitä siihen, mitä yhteistyö alueiden välillä voisi olla.

Kielikoulutuksemme huipentui kesäkuussa 2022 järjestettyyn kieli- ja kulttuurimatkaan Pohjoiskalotin alueelle. Oamkin, OSAOn ja Lapin liiton henkilökuntaan kuuluvista 16 matkalaisesta suurin osa oli osallistunut hankkeen järjestämiin kielikoulutuksiin. Kieli- ja kulttuurimatka suuntautui aluksi hankkeen toiminta-alueelle Tornionjokivarteen, jota pitkin matkasimme Kilpisjärvelle ja sieltä Norjaan tutustumaan Yykeänperän alueen historiaan. Vierailimme Suomen ja Norjan rajaneuvonnassa Skibotnissa ja jatkoimme matkaa Tromssaan. Tutustuimme Tromssan yliopistoon ja kveenin kieleen.

Moni oamkilainen pääsi ensimmäistä kertaa Arbete tillsammans -hankkeen mukana Pohjois-Ruotsiin ja Pohjois-Norjaan. Kuvassa Lapporten ja Silverfallet Kiirunan kunnassa (kuva: Marita Metsävainio).

Seuraava kohteemme oli Kiiruna, jossa kuulumme kaupungin valtavasta siirto-operaatiosta, kaupungin historiasta ja kulttuurista sekä Norrbottenin vähemmistökielistä. Pajalassa opimme paljon uutta meänkielen asemasta. Saimme vieraila kirjailija Bengt Pohjasen luona Kassan kylässä, ja matkan viimeinen vierailukohde oli hankepartneri Koulutus Nord,

jossa voi opiskella ammattitutkinnon ruotsin, norjan tai suomen kielellä. Kieli- ja kulttuurimatkan palaute oli loistavasti 9,8.

Yritysmatkalla toukokuussa 2022 oamkilaiset kävivät ihmettelemässä massiivista Kiirunan kaupungin siirto-operaatiota. Kuvassa uutta Kiirunan kaupunkia (kuva: Marita Metsävainio).

Matka antoi valtavan määrän uutta tietoa ja osaamista Pohjoiskalotin mahdollisuuksista Oamkin opiskelijoille. Tuskin maltan odottaa, että pääsen kertomaan tarinoita opiskelijoille.

Pohjoismaisen yhteistyön ja ruotsin kielen taidon merkitys kasvaa tulevaisuudessa

Arbeta tillsammans -hanke päättyi syyskuun lopussa, mutta ruotsin kielen taidon ja pohjoismaisen yhteistyön merkitys tässä maailmantilanteessa kasvaa entisestään. Rajat Pohjoismaihin ovat auki ja yhteistyö monella eri rintamalla on tiivistymässä. Toivomme ja uskomme, että hanke on auttanut suuntamaan katseen tulevaisuudessa myös lähiympäristöön Pohjoiskalotin alueella. Englannin kielen osaamista pidetään jo kansalaistaitona, mutta ruotsin kielen taidolla voit erottua ja saada laajemmat

mahdollisuudet työmarkkinoilla. Positiivisella asenteella pääsee jo pitkälle suullisessa kommunikoinnissa ruotsalaisten kanssa. Våga tala svenska, det lönar sig!

Oamkin lehtorit, Arbeta tillsammans -hankkeen kielikouluttajat Ida Valtonen ja Marita Metsävainio Suomen ja Ruotsin välisellä rajalla Victoriantorilla (kuva: Mirja Hietala).

Marita Metsävainio

lehtori

Oulun ammattikorkeakoulu, Kielikeskus

Ida Valtonen

lehtori

Oulun ammattikorkeakoulu, Kielikeskus

METATIEDOT

Tyyppi: Blogi

Julkaisija: Oulun ammattikorkeakoulu

Julkaisunumero: 193/2022

Julkaisuvuosi: 2022

Tekijätiedot: Metsävainio Marita, Valtonen Ida

Oikeudet: [CC BY-SA 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/)

Kieli: suomi

Pysyvä osoite: <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2022101361870>

Tiivistelmä: Arbete tillsammans -hankkeessa järjestettiin vuosina 2020-2022 ruotsin kielen koulutusta, joka keskittyi opiskelijoiden, työnhakijoiden ja hankkeessa mukana olevien organisaatioiden henkilökunnan suullisen kielitaidon vahvistamiseen ja positiivisen asenteen luomiseen ruotsin kieltä ja Pohjois-Ruotsia kohtaan. Sadat osallistujat saivat rohkeutta käyttää ruotsin kieltä suullisesti käytännön kielenkäyttötilanteissa. Palautteiden mukaan kielikoulutukseen osallistuneet suhtautuvat myönteisemmin ruotsin kieleen ja pohjoismaiseen yhteistyöhön. Julkaisun tarkoitus on levittää tietoa Interreg Nord Arbete tillsammans -hankkeen kielikoulutuksesta. Oamk vastasi hankkeessa ruotsin kielen kieli- ja kulttuurikoulutuksesta.